

NYÉM A NAGYVILÁG

EGY HÓNAP KRÓNIKÁJA

— Június hó —

A nemzetközi sajtóban a június hónap hadszíntéri eseménytelensége az „idegháború” nevet kapta. Nemcsak azért, mert az angolszászok további tervei — főképen az európai partok elleni támadás helye — e pillanatban alig sejthető, hanem azért is, mert eddig minden elképzelést felülmúló légitámadást indítottak a német és olasz városok ellen. A légitámadások úgy szólván szünet nélkül tartanak s céljuk a polgári lakosság erkölcsi ellenállásának aláaknázása. A német iparvidékek különösen sokat bombázott céltárgyai ennek a légiháborúnak, de a támadások nem ritkák azok ellen a megszállott városok ellen sem, ahol a német hadiipar fontosabb telepeit sejtik. Négymotoros amerikai gépek vesznek részt a támadásokban s úgy látszik, egyelőre a megindítandó szárazföldi támadás bevezetőinek szánják az angolszászok ezeket a kíméletlen bombázásokat. Olaszország különösen sokat keresett célpontja a bombázóknak és Szicília, Szárdínia szigete sok heves bombatámadást élt már át. Rómára még nem hullottak bombák, de Eden angol külügyminiszter bejelentette, hogy nem fognak habozni Rómát illetőleg sem, ha az általános hadiérdekek megkívánják. A német városok — a kisebbek is — sokszor igen nagy károkat szenvedtek, bár a német tudósítások kiemelik, hogy a hadifontosságú célok csak csekély mértékben károsodtak, inkább a polgári lakosság épületeiben, templomokban, iskolákban voltak jelentősek a rombolások. Legutóbb a világhírű kölni dóm kapott telitalálatot s ez a tény már a légitámadások teljes elfajulását jelenti. Német-résről többször hangsúlyozták, hogy a megtorlás, ha késik is, nem marad el s a légi terror szörnyű órái Angliára is elkövetkeznek. A semleges sajtó sokszor mély megindultsággal szemléli a háború „elszabadult fúriáit”, de a szembenálló felek akcióját ez vajmi keveset csökkenti. Június első napjaiban egy spanyol terv vetődött fel, hogy csak katonai célpontokat bombázzanak a légitámadások alkalmával, de a terv nem talált meghallgatásra. Ugyanígy nem volt semmi fogamatja a pápa szózatának sem, bár egyes sajtókommentárok ezután a légitámadások enyhülését várták, annak ellenére, hogy a pápa beszédében kifejezetten erről nem volt szó.

A hónap elején elhangzott pápai beszéd azért nem múlt el hatás nélkül, mert a világsajtó illő tisztelettel emlékezett meg a klasszikus beszédéről, amely az emberiséget s az erkölcsi világ magasrendűségét hangsúlyozta s emellett a kis népek szenvedéseiről is résztvevő szavakkal emlékezett meg.

Katonai írók véleménye szerint a bombázások enyhülésére csak akkor lehet számítani, ha azokról kiderül, hogy az okozott károk — anyagi javakban és emberéletben egyaránt — nem segítik elő jelentősen a háborús célokat, vagy pedig az elhárítás olyan hatásossá válik, hogy a szenvedett veszteségek nincsenek arányban az okozott károkkal. Pillanatnyilag egyik eset sem nyilvánvaló. Az angol hírforrások hangoztatják, hogy mindaz,

ami ezen a téren történik, csak előjátéka egy még nagyobb arányú légi inváziónak, de német illetékes helyek magyarázata szerint a végletekig ezek a támadások sem fokozhatók. A német és olasz légvédelem egyre jobban kibontakozik s Göbbels miniszter több alkalommal is hangoztatta, hogy közel az óra, mikor a német megtorlás is elkövetkezik. Az olasz sajtóban pedig igen gyakran látnak napvilágot olyan cikkek, amelyek meddőnek mondják az angolszász légitterort, mert az nem képes az olasz nép erkölcsi erejét megtörni.

Említésre méltó hadiesemény különben csak Pantelleria és Lampedusa szigetek elfoglalása volt. A két olasz támaszpontot jó heti ostrom után foglalták el az angolszászok, a légi és tengeri flotta egyesített támadásával.

Altalában nagy előkészületek jelét látják mindenütt a harcterek viszonylagos csendjében. Az amerikai lapok nagy címek alatt hozzák, hogy az invázió küszöbön áll s minden pillanatban megindulhat, svéd lapok az invázióra kiszemelt országnak Franciaországot mondják s a tengely sajtója arról cikkezik, hogy Németország és Olaszország minden pillanatban készen áll az invázió erélyes visszautasítására.

Diplomáciai síkon nagyobb események nem történtek. A hónap közepén Törökországból hangzottak el érdekes kijelentések, de ezek sem léptek túl a török politika eddigi vonalát. Szaradzsoğlu azt mondta, hogy Angliával való szövetségük hosszú időtartamra szól és ugyanebben a beszédben hangsúlyozta, hogy Németország, mikor a Balkánra lépett, a törökökkel megemtmadási szerződést kötött.

Churchill többször is beszélt ebben a hónapban, de — természetesen — óvatos célzásaiból semmire sem lehet következtetni. Jóslatot mindössze annyit kockáztatott meg, hogy az őszi levelek lehullásáig nagy harcok fognak dúlni.

Afrikában a De Gaulle—Giraud versengés még tart. Lényegében arról van szó, ki legyen a szabad francia haderő főparancsnoka? De Gaulle mellett inkább a radikális irány hívei csoportosulnak, Giraud-t pedig a konzervatív tábor veszi körül. A döntés nem könnyű, de most az afrikai angolszász főparancsnok szabadkezet kapott arra, hogy a vitát végleg elintézze.

Érdekességnek számít az USA-beli sztrájk törvény, mert ennek a belpolitikai ügynek további fejleményei is lehetnek. Arról van ugyanis szó, hogy a kongresszus sztrájkellenes törvényt szavazott meg a háború tartamára. A törvény értelmében a sztrájkolókat megbüntetik. (A szénbányákat már jóval előbb állami üzemmé nyilvánították az USA-ban.) A sztrájkellenes törvényt Rooseveltnem írta alá — ami érthető, mert Roosevelt a túlnyomó munkásszavazatnak köszönheti megválasztását — és visszaküldte a kongresszusnak. A kongresszus azonban ismét megszavazta a törvényt. Az Egyesült Államok két legnagyobb szakszervezete most a legfőbb bíróság elé terjeszti a törvényt.

Érdekes hírnek számít a Budapesti Tudósító június végén leadott híre, amely szerint Szíriában nagy csapatösszevonások vannak. Más híradások arról szólnak, hogy Gibraltárból erős brit hajóhad indult ki.

A nem tisztán haditermészetű hónapvégi hírek között kettő érdemel figyelmet. Az egyik Benes kijelentése, hogy a határkérdéseket a szövetségesek csak a fegyverszünet után beszélik meg. A másik az, hogy a pápa Osborne angol követtel egyórás megbeszélést folytatott.

Szalánczi Károly